

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

עג.

עין משפט נר מצוה

מה א מיי פ"ג מהל'
מקואות הל' כה
[טו"ש] ע"י סומן רב
עקיף טו:
בו ב מיי פ"ג מהל'
טומאת אוכלין הלכה
ד':

בו ג מיי פ"ג מהלכות
אבות הטומאה הלכה
ט:

שיטה מקובצת

א] כלומר דין הוא
שמהנהו מפני שהיא
גופה: ב] ואין שחיטתו
מועלת לו והריא בהמה
מגע נבלה ומשום וכו' כך
מצינו בגמ' ובמ"א כתי'
ג] ויש לפרש דאע"ג
התבא: ד] תימא דלא משני
הכי בהעור והרובע. נ"ב
ע"י תוס' מנחות דף כ"ד
ע"ב: ט] ואח"כ התבוי
טמא דפריך טומאת כז"ל:

רבינו גרשום

דמתן כל ידות הכלים שהן
ארוכות. וטמאין: אפי'
כ"י כלומר דמי האבר
כמי שנגע לטובי: בשלמא
לעולא היינו דקתני חתכה.
בשלמא לעולא דלא (מלקי
חיבורי) [אמרין דחיבורי]
אובלין כמן (דלא מפרתח)
[דמפרתח] דמי היינו דקתני
שחט את אמן ואח"כ
חתכה דמפיקרא לאו
הכשר דלא מטמא מחיים
תנא סיפא נמי חתכה
ולעולם אפי' דלא חתכה
כמאן דחותר זמי: ואת
האבר המדולדל כלומר
שחתך ממנה אבר ומעורה
במקצת השחט בהמה
מטהר את האבר עמה:
ונטהר את העובר. אבר של
עובר: במחלוקת בעוברין.
במחלוקת ר"מ ורבנן
שחט את אמו ואח"כ
חתכה הכשר מגע נבלה
דשחיטה עושה ניפול ואין
כרולו השחיטה עמה ורבנן
סברי אין שחיטה עושה
ניפול וכרולו השחיטה
עמה ואין נבלה אלא
טרפה שחוטת והכשר
שנוגע באבר מגע טרפה
שחוטת ואין מטמא אלא
במוקדשין: כך מחלוקת
באיברין אבר של בהמה
המדולדל ר"מ סבר
אין כרולו שחיטה עמה
והוי נבלה ורבנן סברי
כרולו שחיט' ולא הוי
נבלה אלא חטוב טרפה
שחוטת: אבל באבר
דבהמה דברי הכל שחיטה
עושה ניפול. ואין כרולו
שחיטה עמה והוי נבלה:
הדא אית ליה תקנתא.
האבר כשחוטתו למעי
האבר קודם שחיטה אבל
אבר המדולדל בהמה
לית ליה תקנתא בחזרה:

טומאת צית הסתרים היא ומה צ"ח הא בשעת פרישתה מקבלת
טומאה ולא מיתקומת ציטו כלל כמו שהרי נריך לקלוף הבשר שצחון
מעל העצם עד לפרק וי"ל דמייירי כגון שחותר צכין רחבה
שמפסקת הסכין צין מה שצחון למה שצפנים ואין נוגע זה ציה
בשעת חמיכה וכן היהא דהעור
והרובע (לקמן דף קמ"ג): צעי לאוקומי
אפי' צכין רחבה ואם תאמר אמאי לא
מקשה הכא לעולא כמו שמקשה
לשמואל בצריכות (דף טו): דאמר הכא
דמתן צפ"ק דמ' מכשירין (שמה ה)
המוסק את הכרישין מים שצחון
אינן צכי יותן והיואל מהן הרי הן צכי
יותן אמר שמואל וכרישין עצמן
הוכשרו מ"ט בשעת פרישתן מן
הכשירוס ופריך עלה ממתני דהתם
דקמי ערצ פסק הולך אלל רופא
וחותר אבר המדולדל צו עד שיניח
כשערה ותוחצו צסירא ונמשך ממנו
והלה עושה פסחו והרופא עושה
פסחו ואי בשעת פרישתן הוכשרו הכא
נמי בשעת פרישתן מן האבר ליטמא
לאדם ומשני צצחון צכל כמו והשתא
טפי הוה ליה לאקשיי הכא לעולא
מטומאה אטומאה ממנה דפריך התם
מטומאה האכשר ויש ג' לומר דאע"ג
דהכא לא מצי למיפריך מהתם דלא דמי
דהכא אפילו נתזן צכל כמו מקבלות
טומאה בשעת פרישתן עד שלא
הוצדל לגמרי נוגע קצת צצציו אצל
התם גצי אבר מן החי כל זמן שלא
הוצדל לגמרי לא מטמא ואין לחוש
אנגיעה קודם שצובדל לגמרי אצל
לשמואל פריך שפיר דמייירי צצמים
שנפלו על הכרישין שלא לרצון ולכך
ט מוסק ומים הנצדלים ממנה לגמרי
הס לרצון וכי הדרי ונגיעי בצרישין
מכשירין אפי' דלא ניחא ליה כדמתן
(מכשירין פ"א מ"א) כל משקה שאין
צחילתו לרצון וסופו לרצון הרי הוא
צכי יותן ודמיא להווא דרופא לגמרי
וא"ט דלמרינן צהעור והרובע (לקמן
דף קמ"ג). טלית שהתחיל לקורעה כיון
שנקרע רובה שזו אינו צצור וטהורה
משמע טהורה לגמרי וכן משמע צפ'
דס חטאת (וצמ"ד דף ק"ד): דמיייתי לה
אצגד שינא חוץ לקלעים ונטמא קורעו
ומכניסו ומכנסו צצמקום קדוש ואם
נשאר עליו שום טומאה היאך מכניסו
והא אכתי טמא הוא והשתא אמאי
אינה טמאה מגע מדרס כי הכא
וצקונטרס מירץ שס ו' דהיכל דאינא
עליו שמי טומאות מדרס ומגע הזו
אהני חלוקה למדרס דתו לא חויא ליה
בשלמא

כחוסך דמי. והרי נוגעין זה צזה: עד מקום מדה. שהוא עמיד
לקיים ומה שעמיד לקוף אין נריך צצילה דקלון דמי: חצורי אולנין.
שהן רכין אינו חשיב צצור וכמאן דמיפרתי דמו. ודלמרינן צצלמא
(פסחים דף פ"ה). לרבינא חצורי אולנין כמאן דמיפרתי דמו מהכא
נפקא: בשלמא לעולא. דאמר טעמא
משום פרישה הוא: היינו דקסי. מתני'
חתכו דאי לא חתכו אין טמא משום
דמגע סתרים הוא: איידי דהנא
רישא חסרו. ואחר לו שחט את אמו
הבשר טהור דדוקא חתכו קודם
שחיטה למשעה ששחטה ונראית
לנומאת אולנין לא נגע הא לא חתכו
טמא: תנא סיפא חסרו. וצלא חתכו
נמי טמא העובר: מי טעמיא. דקתני
צה תורת מגע: טעמאה צמוקדשין.
מרבנן: אמרו לו הרבה מצלע כו'.
לקמיה מפרש מאי קא מהדרי ליה:
ואם האבר המדולדל צה. צסום צצמה
שחתך ממנה אבר ומעורה ותלוי צצמקת
דלמרי' צהעור והרובע (לקמן דף קמ"ג):
האבר המדולדל צצמהה ונשחטה
טעמאה טומאת אולנין ולא טומאת
נצלות מדקתני הוכשרו צצמיה ואי
נבלה מאי הכשר איכא למימר ואפי'
שאסורין צצכילה דקתני לקמן [ע"ג]
צשמעתין להביא האבר והבשר
המדולדלים: דבר שגופה. כלומר דין
הוא שחטתהו אפי' הוה גופה: כמחלוקת.
צצבר דעוברין: כך מחלוקת צצבר.
המדולדל צצמהה לערצי מאיר אין
שחיטתו מטהרתו ולרצון שחיטתו
מטהרתו: עושה ניפול. בשעת שחיטה
הרי הוא כפול ממנה ואין שחיטתו
מועלת לו. ומשום לישנא דקרא
דילפינן לקמנו מיתה עושה ניפול נקט
לה: ניפול. גמר נפילה: אינינא
דרינן. דצצבר דעובר מטהרי וצצבר
המדולדל צה ממטמאין: חצורה. כדלמרי
ר' יוחנן צצרי פירקין (לעיל דף קמ"ג):
אבר עצמו מותר צצכילה אס החצור:
צלמא
מידי נבלה אמרו לו שחיטת אמו א"כ תתירו באכילה אמרו לו טרפה תוכיח
ששחיטתה מטהרתה מידי נבלה ואינה מתירתה באכילה אמר להן א"ם
מיהרה שחיטת טרפה אותה ואת האבר המדולדל בה דבר שגופה תטהר את
העובר שאינו גופה אמרו לו הרבה מצלע על שאינו גופה יותר מגופה שהרי
שנינו חותר מן העובר שובמיעיה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור
באכילה אמר רשב"ל במחלוקת בעוברין כך מחלוקת באיברין ורבי יוחנן אמר
מחלוקת באבר דעובר אבל באבר דבהמה דברי הכל שחיטה עושה ניפול א"ר
יוסי ב"ר חנינא מ"ט דר' יוחנן אליבא דרבנן האי אית ליה תקנתא בחזרה והא
לית ליה תקנתא בחזרה מיהיבי אמר להם ר' מאיר לא אם מיהרה שחיטת טרפה
אותה ואת האבר המדולדל בה דבר שגופה תטהר את העובר דבר שאינו גופה
ואפילו הוא יותר משלשה על שלשה אפילו הכי טהורה מן המדרס כיון דלא חויא למלאכה רהטעטף להטעטף פשה ציה טומאת מגע דחויא
לג' אצצעות אצל התם איירי כשאין עליה מדרס אלא טומאת מגע צצצד וקריעה אהני לצטולי ותו לא פשה עליה מידי ואין נראה שום
צצבר לחלק דמ"מ כיון דיש צה שלש על שלש שהוא שיעור טומאה לא פקע מיניה טומאת מגע ומה שהציא שם צצונטרס ראייה דאפי' ג'
דאית צו שיעור טומאה מ"מ צצלה ע"י קריעה דומיא דכלי חרס דשצירתו מטהרתו וצצציו מקצלין טומאה כדלמרי צצלו טרפות (לעיל
דף קמ"ג): הן וקרקרומיהן ואין ון שום ראייה דהתם איירי כשייחד הצצרים אח"כ אצל צלא ימוד לא כמו שמפרש שם ויש מפרשים דטלית שם
כלי עליה וכשנקרעה כיון דלאו שם כלי מינה טהורה לגמרי אצל הכא איירי צצמית צצגד ולא טהרה ממגע מדרס אפי' שטהור מן המדרס
ועוד נראה לי דמייירי כשקורע צצצרה מקומות עד שלא ישאר צכל אחד רוחב שלש ולהכי קאמר דטהורה לגמרי דאפי' שכל הקריעות
מחוצרות צצופן לאו חצור הוא כיון דכל קרע וקרע נקרע עד ריב הטלית והוי כאלו נגמר כל קרע וקרע עד סופו וכגון שלא שייך
צצלית צצמות מיעוט שלא נקרע כדי מעפורת פ"י סודר כדלמרינן התם דאי נשאר דאי מעפורת הוי מיעוטו המקפיד דמיעוטו המקפיד חוץ צכלים
קטואת (וצמ"ד דף ק"ד): מ"טב"ר עד מקום מדה. ואם תאמר ואיך ליהוי חלילה לדי מיעוטו המקפיד דמיעוטו המקפיד חוץ צכלים
כמו צצדס כדמשמע צצמקת מקואות (פ"ט מ"ו) ויש לומר דאיירי צצדות הכלים העשויין בעין חוליות כאותן שלשלוות של צצול העשויין
צצצעות והא דקתני נמי סיפא צצמקת מקואות (פ"ט מ"ה) שלשלת לדי גדול ארצעה טפחים ושל קטן עשרה טפחים ומטביל עד מקום
מדה ר' טרפון אמר עד שיעצול כל הטבעת ממלל דמ"ק לא צעי כל הטבעת מייירי נמי כגון דאותה טבעת ענמה עשויה כחוליות
מטבעות קטנות וליכא חלילה ט: חצורי אובליין כמאן דמיפרתי דמו. ודלמרינן כמאן דמיפרתי דמו אלא
חישב עליו ואח"כ חתכו טמא ט ופריך טומאת צית הסתרים הוא ודוקא להעמידה כ"י מאיר וי"ל דלא אמרינן כמאן דמיפרתי דמו אלא
היכא דעומד ליקצץ כמו הכא דאבר אסור והשאר מותר וכן צצוף כ"ל אולנין (פסחים דף פ"ה). גצי אבר שילא מקצתו דמה שילא אסור ומה
שצפנים מותר אצל גצי אבר מן החי דהכל אסור ואין עומד לימתך לא אמרינן כמאן דמיפרתי דמו:

א) מקואות פ"י משנה ה'
ב) ז"ל ר' יהודה אמר כן
א) פסחים
ב) א) [לקמן קמ"ג]:
ה) ז"ל האבר:] א) [לעיל
קמ"ג] ו' הוא שם חסד או
פ"י צצמ' שום הוכרת
חס. רש"ל צצם הליכות
עולא צצליכות עולא כפי
השני צצמס:] ח) [לקמן
ע"ג:] ט) [דף ע"ג:] י) ז"ל
המוקדש:] צ) ז"ל מוקדש.
ל) ז"ל דהכא ועיין ר"מ
שהיה נמו שהוא לפניו,
ח) ועיין צצ"ש שמתך
לצית הסתרים של צלא לא
חיישין צצחלה כלל והביא
ליה ממוקדשין:

מוסף רש"י

כמאן דמפרתי דמי.
מפורדים (ביצה ב.) ולא
הוי חצור ולא מיקט
צית הסתרים מנע
(פסחים ט"ה). מטמאה
במוקדשין. כלומר אס
של מוקדשין הוא [קטנו
קמ"ג]. חותר מן העובר
שבמעויה. והינה התוכיח
צצמיה. מותר באכילה.
צצמיה. כדלף צצמיה
מכל צצמהה תכלו [ע"ג]
ח) מן הטחול וכן
הכליות. של צצמה עמה,
אסור באכילה. ואפי'
שחיטתו צצמהה לא הותר
בשחיטה. להי כקטן שחט
וכלות משום דלא מצי מידי
דמיתרפה הוא (שם). כדרי.
שם חסד (גיטין ט"ה).